

Central entreprenadupphandling av vård- och omsorgsboenden 2024 – Hornskrokens vård- och omsorgsboende

Förslag om förnyad konkurrensutsättning av Hornskrokens vård- och omsorgsboende inklusive Pensionat Hornskroken

Framställan från Äldrenämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Central upphandling av driften avseende Hornskrokens vård- och omsorgsboende ska genomföras i enlighet med vad som anges i ärendet.
2. Äldrenämnden ansvarar för genomförande av central upphandling av entreprenad drift för det vård- och omsorgsboende som anges i detta ärende och får justera antalet boenden om det under arbetet med upphandlingen visar sig vara uppenbart olämpligt att inkludera boendet.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Torun Boucher

Sammanfattning av ärendet

I detta ärende föreslås Hornskrokens vård- och omsorgsboende, inklusive Pensionat Hornskroken, ingå i kommande central entreprenadupphandling.

Södermalms stadsdelsnämnd har rekommenderat äldrenämnden att förnyad upphandling av driften av Hornskrokens vård- och omsorgsboende ska genomföras som en reserverad upphandling för idéburna organisationer.

Beredning

Ärendet har initierats av äldrenämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret bedömer, utifrån Södermalms stadsdelsnämnds samt äldrenämndens rekommendation, att Hornskrokens standard och arbetsmiljö uppfyller ställda krav och ser därmed inga hinder för en förnyad upphandling av driften.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Stadens valfrihetssystem innebär att den enskilde äldre, som beviljats vård- och omsorgsboende, själv får välja vilket boende denne önskar flytta till. Valfrihet handlar om att den äldre ska kunna välja hur sin egen vardag ska se ut. Det är riktig valfrihet. Det är därför viktigt att vi ser till att våra skattepengar går till äldreomsorgen istället för till vinstutdelning. Därför behöver vi också se till att främja idéburna verksamheter inom äldreomsorgen som en kompletterande regiform inom äldreomsorgen.

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade att föreslå äldrenämnden att driften av Hornskrokens vård- och omsorgsboende och hotellpensionatet Hornskroken upphandlas enligt den, sedan 1 januari 2023, nya lagstiftningen som ger särskild möjlighet att reservera deltagandet i en upphandling för idéburna organisationer inom ramen för LOU. Ett välkommet och initierat beslut.

Det här är första gången som Stockholms stad väljer att göra en reserverad upphandling för ideella organisationer när det gäller ett vård- och omsorgsboende. Med detta beslut bryter vi ny mark och tar ett aktivt kliv mot arbetet för att främja den idéburna äldreomsorgen.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Dennis Wedin och Jan Jönsson (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Central upphandling av driften Hornskrokens vård- och omsorgsboende ska genomföras i enlighet med vad som anförs nedan.
2. Äldrenämnden ansvarar för genomförande av centralupphandling av entreprenaddrift för det vård- och omsorgsboende som anges i detta ärende och får justera antalet boenden om det under arbetet med upphandlingen visar sig vara uppenbart olämpligt att inkludera boendet.
3. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.
4. Därutöver anföra

De äldres livskvalitet ska alltid vara i fokus. Oavsett utförare är det kvalitén som ska stå i centrum och stadens inriktning bör spegla det. Således bör inte beslutet avseende att upphandla driften för Hornskrokens vård- och omsorgsboende enbart begränsa sig till idéburna aktörer. Kontinuitet och långsiktighet är en viktig del av kvaliteten i verksamheten. Den nya lagstiftningen som möjliggör reserverad upphandling till idéburna organisationer är begränsad till att kontrakt enbart får ha en löptid om tre år. En organisation som har tilldelats ett kontrakt enligt denna reserverade upphandling kan inte heller få ett förlängt uppdrag med hjälp av samma bestämmelser, oaktat de äldres nöjdhet och verksamhetens kvalitet. Därför yrkar vi på att samtliga utförare erbjuds möjlighet att lägga ett anbud på Hornskrokens vård- och omsorgsboende.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 31 maj 2023

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Johan Paccamonti, Annika Friberg och Jonas Nilsson (alla M) och Jan Jönsson (L) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

Kristdemokraterna beklagar att Stockholms sjukhem inte avser att fortsätta driva Hornskrokens vård- och omsorgsboende, inklusive Pensionat Hornskroken. Boendet har fungerat väl och varit uppskattat av de boende. Vi ser även delvis positivt på att kommande entreprenadupphandling reserveras för idéburna organisationer.

Vi noterar dock i ärendet att Stockholms sjukhem lämnar den 31 januari 2024 och att ny aktör troligtvis inte kommer finnas på plats i anslutning till detta. Vi menar att det behövs en tydlig plan för övergångsperioden som säkerställer att de boende inte hamnar i kläm. Genom att göra en reserverad upphandling kommer antalet anbud att bli färre. Därför riskerar man att hamna i en position där de boende, deras anhöriga och personalen får leva i ovisshet under en längre tidsperiod. Därför uppmanar vi styret att presentera en tydlig plan för övergången från Stockholms sjukhem och en eventuell ny aktör. Allt annat vore respektlöst mot såväl äldre som personal och anhöriga.

Ärendet

Hornskrokens vård- och omsorgsboende, inklusive Pensionat Hornskroken, drivs sedan den 1 februari 2021 på entreprenad av Stiftelsen Stockholms sjukhem. Inför avtalets första förlängningsperiod har Stiftelsen Stockholms sjukhem meddelat Södermalms stadsdelsförvaltning att organisationens styrelse den 26 januari 2023 beslutat att inte förlänga entreprenadavtalet med Stockholms stad. Det nuvarande avtalet löper därmed ut den 31 januari 2024.

Därmed föreslås Hornskrokens vård- och omsorgsboende, inklusive Pensionat Hornskroken, ingå i kommande central entreprenadupphandling.

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade den 23 mars 2023 att rekommendera äldrenämnden att en central upphandling genomförs avseende driften av Hornskrokens vård- och omsorgsboende, vilket även inkluderar den kommunövergripande verksamheten Pensionat Hornskroken. Stadsdelsnämndens beslut omfattar även en rekommendation om att upphandlingen genomförs som en reserverad upphandling för vissa tjänster enligt 19 kapitlet 25a § LOU. Detta i syfte att främja idéburna organisationer.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 april 2023 följande.

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till vård- och omsorgsboende att ingå i kommande central entreprenadupphandling och överlämnar ärendet till kommunstyrelsen för vidare beslut.
2. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta att ge äldrenämnden i uppdrag att ansvara för genomförande av centralupphandling av entreprenad drift för det vård- och omsorgsboende som anges i detta ärende.
3. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta att äldrenämnden får justera antalet boenden om det under arbetet med upphandlingen visar sig vara uppenbart olämpligt att inkludera boendet, eller om något ytterligare boende ska läggas till i upphandlingen.
4. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med punkt 2, uppdrar äldrenämnden till äldreförvaltningen att genomföra upphandlingen i enlighet med äldrenämndens delegationsordning.
5. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Särskilt uttalande av Nike Örbrink (KD), Hugo Laigar m.fl. (M), Margita Jacobsson (L) och Thomas Wihlman (C), se Reservationer m.m.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 13 april 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Hornskrokens vård- och omsorgsboende

I enlighet med de anvisningar som äldreförvaltningen tog fram i samband med att ansvaret för centrala entreprenadupphandlingar överfördes från kommunstyrelsen till äldrenämnden 2016, är det viktigt att vård- och omsorgsboenden som föreslås ingå i en central entreprenadupphandling utgörs av stabila verksamheter som inryms i fastigheter som uppfyller ställda krav både vad gäller boendestandard och arbetsmiljö.

Hornskrokens vård- och omsorgsboende är beläget på Södermalm och är inrymt i två fastigheter som är sammanbyggda. Boendet omfattar totalt 53 permanenta platser fördelade på sex våningsplan. Samtliga platser har inriktning mot personer med demenssjukdom. Hornskrokens vård- och omsorgsboende omfattar även Pensionat Hornskroken som är en kommunövergripande verksamhet för avlastning för anhöriga som vårdar närstående med demenssjukdom. Pensionat Hornskroken inryms i ett separat våningsplan och har fyra korttidsplatser samt dagverksamhet för totalt sex personer per dag.

Enligt de uppgifter som äldreförvaltningen har inhämtat från Södermalms stadsdelsförvaltning, finns det inga större behov av renovering eller ombyggnation av fastigheten under de närmsta åren. Stadsdelsförvaltningens bedömning är att fastigheten uppfyller ställda krav, både vad gäller boendestandard och arbetsmiljö. Fastigheten ägs av Wallenstam AB och nuvarande hyresavtal löper till och med den 30 september 2025.

Mot denna bakgrund är äldreförvaltningens bedömning att Hornskrokens vård- och omsorgsboende lever upp till kraven angående fastighetens status gällande bland annat boendestandard och arbetsmiljö och ser därmed inga hinder för en förnyad upphandling av driften.

Upphandlingsform

Södermalms stadsdelsnämnds beslut omfattar en rekommendation om att upphandlingen genomförs som en reserverad upphandling för vissa tjänster enligt bilaga 2 i LOU. Detta i syfte att främja idéburna organisationer.

Från och med 1 januari 2023 finns det möjlighet att reservera deltagandet i en upphandling av vissa tjänster som omfattas av bilaga 2 i LOU. En sådan reservation innebär att endast idéburna organisationer som uppfyller vissa krav tillåts delta i upphandlingen. För att deltagandet i upphandlingen ska kunna reserveras ska följande krav vara uppfyllda:

- Reservationen ska avse idéburna organisationer vars allmännyttiga syfte bidrar till att uppnå ändamålet med den tjänst som ska tillhandahållas.
- Organisationen får inte göra värdeöverföringar annat än till andra idéburna organisationer eller till forskning.
- Staten, en region eller en kommun får inte ha ett rättsligt bestämmande inflytande över organisationen.

En reserverad upphandling begränsar givetvis antalet anbudsgivare som kan delta i upphandlingen, men mot bakgrund av att det finns flera idéburna aktörer som är verksamma inom äldreomsorgen i Stockholmsområdet ser äldreförvaltningen inga hinder att genomföra en reserverad upphandling avseende driften av Hornskrokens vård- och omsorgsboende.

Genomförande av central entreprenadupphandling

Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om att driften av Hornskrokens vård- och omsorgsboende, inklusive Pensionat Hornskroken, ska upphandlas genom en central entreprenadupphandling, är det äldrenämnden som kommer att ansvara för den upphandlingen. Upphandlingen genomförs i enlighet med äldrenämndens delegationsordning.

Tidsplan

Det nuvarande entreprenadavtalet avseende Hornskrokens vård- och omsorgsboende löper ut den 31 januari 2024.

Mot bakgrund av att det tar minst ett år att genomföra en entreprenadupphandling, från start till ett eventuellt nytt övertagande, behöver arbetet med att ta fram ett upphandlingsdokument påbörjas omgående, alltså redan innan ett formellt beslut om förnyad upphandling av driften av Hornskrokens vård- och omsorgsboende är fattat av kommunfullmäktige. Det är av stor vikt att både Södermalms stadsdelsförvaltning och stadsledningskontoret, förutom äldreförvaltningen, kan avsätta resurser för detta arbete.

Mot bakgrund av att ett upphandlingsdokument avseende Linnégården precis har tagits fram och det därutöver var relativt nyligen som driften av Hornskrokens vård- och omsorgsboende upphandlades, bedömer äldreförvaltningen att de flesta krav och skrivningar bör kunna återanvändas. I och med att upphandlingen avseende Hornskroken föreslås genomföras som en reserverad upphandling behöver dock upphandlingsdokumentet anpassas till det.

Målet är att ett förslag till upphandlingsdokument skulle kunna tas upp för beslut vid äldrenämndens sammanträde i juni, med reservation för att ordinarie tidsplan inför ärenden till äldrenämnden i detta fall troligen kommer behöva frångås. Alternativt kan det komma att uppstå ett behov av att sammankalla till ett extra sammanträde för äldrenämnden.

I och med att tidsplanen för genomförande av centrala entreprenadupphandlingar behöver ta höjd för tid för eventuella överprövningar samt tillståndsprovning av Inspektionen för vård och omsorg (IVO), finns det tyvärr en uppenbar risk för att en eventuell ny entreprenör inte kommer att hinna ta över driften från och med den 1 februari 2024.

Förvaltning av avtal

I enlighet med kommunfullmäktiges beslut från 2008 om införande av valfrihetssystem för vård- och omsorgsboenden inom äldreomsorgen ska nya entreprenadavtal som upphandlas centralt förvaltas och följas upp av respektive stadsdelsnämnd. Detta innebär mer konkret att när en central entreprenadupphandling är slutförd och avtal är tecknat, ska avtalen lämnas över till ansvarig stadsdelsnämnd.

Respektive stadsdelsnämnd har därefter ansvar för avtalens förvaltning, uppföljning av verksamhetens kvalitet samt att föra en löpande dialog med entreprenörer m.m. Äldreförvaltningen stödjer vid behov stadsdelsförvaltningarna i detta arbete samt bevakar löpande även entreprenörers kreditvärdighet och olika typer av förändringar som kan ske i respektive organisation.

Remissammanställning

Ärendet har initierats av äldrenämnden och remitterats till stadsledningskontoret..

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 april 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Det är viktigt att de vård- och omsorgsboenden som föreslås ingå i en central entreprenadupphandling utgörs av stabila verksamheter som inryms i fastigheter som uppfyller ställda krav både vad gäller boendestandard och arbetsmiljö.

Hornskrokens vård- och omsorgsboende är beläget på Södermalm och är inrymt i två fastigheter som är sammanbyggda. Boendet omfattar totalt 53 permanenta platser fördelade på sex våningsplan. Samtliga platser har inriktning mot personer med demenssjukdom. Hornskrokens vård- och omsorgsboende omfattar även Pensionat Hornskroken som är en kommunövergripande verksamhet för avlastning för anhöriga som vårdar närstående med demenssjukdom. Pensionat Hornskroken inryms i ett separat våningsplan och har fyra korttidsplatser samt dagverksamhet för totalt sex personer per dag. Fastigheten ägs av Wallenstam AB och nuvarande hyresavtal löper till och med den 30 september 2025.

Både Södermalms stadsdelsförvaltning och äldreförvaltningen bedömer att Hornskrokens standard och arbetsmiljö uppfyller ställda krav och ser därmed inga hinder för en förnyad upphandling av driften.

Upphandlingsform

Södermalms stadsdelsnämnds beslut omfattar en rekommendation om att upphandlingen genomförs som en reserverad upphandling för vissa tjänster i enlighet med 19 kapitlet 25a § LOU. Detta i syfte att främja idéburna organisationer.

Från och med 1 januari 2023 finns det möjlighet att reservera deltagandet i en upphandling av vissa tjänster som anges i bilaga 2 till LOU. En sådan reservation innebär att endast idéburna organisationer som uppfyller vissa krav tillåts delta i upphandlingen. För att deltagandet i upphandlingen ska kunna reserveras ska följande krav vara uppfyllda:

- Reservationen ska avse idéburna organisationer vars allmännyttiga syfte bidrar till att uppnå ändamålet med den tjänst som ska tillhandahållas.
- Organisationen får inte göra värdeöverföringar annat än till andra idéburna organisationer eller till forskning.
- Staten, en region eller en kommun får inte ha ett rättsligt bestämmande inflytande över organisationen.

En reserverad upphandling begränsar antalet anbudsgivare som kan delta i upphandlingen, men mot bakgrund av att det finns flera idéburna aktörer som är verksamma inom äldreomsorgen i Stockholmsområdet ser stadsledningskontoret inga hinder att genomföra en reserverad upphandling avseende driften av Hornskrokens vård- och omsorgsboende.

Genomförande av central entreprenadupphandling

Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om att driften av Hornskrokens vård- och omsorgsboende, inklusive Pensionat Hornskroken, ska upphandlas genom en central entreprenadupphandling, är det äldrenämnden som kommer att ansvara för upphandlingen.

Tidsplan

Det nuvarande entreprenadavtalet avseende Hornskrokens vård- och omsorgsboende löper ut den 31 januari 2024.

Upphandlingen kommer att behöva genomföras under stor tidspress och det är av stor vikt att Södermalms stadsdelsförvaltning, äldreförvaltningen och stadsledningskontoret avsätter resurser för arbetet.

Om kommunfullmäktige beslutar att upphandling av driften av Hornskrokens vård- och omsorgsboende ska genomföras är målet att ett förslag till upphandlingsdokument ska kunna tas upp för beslut vid äldrenämndens sammanträde i juni.

Då planeringen för genomförande av centrala entreprenadupphandlingar behöver ta höjd för eventuella överprövningar samt tillståndsprövning av Inspektionen för vård och omsorg (IVO), finns risk för att en eventuell ny entreprenör inte kommer att hinna ta över driften från och med den 1 februari 2024 vilket eventuellt kan innebära att boendet måste drivas i stadsdelsnämndens egen regi under en övergångsperiod.

Förvaltning av avtal

I enlighet med kommunfullmäktiges beslut från 2008 om införande av valfrihetssystem för vård- och omsorgsboenden inom äldreomsorgen ska nya entreprenadavtal som upphandlas centralt förvaltas och följas upp av respektive stadsdelsnämnd. Detta innebär mer konkret att när en central entreprenadupphandling är slutförd och avtal är tecknat, ska avtalen lämnas över till ansvarig stadsdelsnämnd. Respektive stadsdelsnämnd har därefter ansvar för avtalens förvaltning, uppföljning av verksamhetens kvalitet samt att föra en löpande dialog med entreprenörer m.m.

Äldreförvaltningen ansvarar för den kontraktuella förvaltningen, såsom avtalspart, och stödjer stadsdelsförvaltningarna vid behov samt bevakar löpande entreprenörers ekonomiska stabilitet och olika typer av förändringar som kan ske i respektive organisation.

Reservationer m.m.

Äldrenämnden

Särskilt uttalande av Nike Örbrink (KD), Hugo Laigar m.fl. (M), Margita Jacobsson (L) och Thomas Wihlman (C)

Kristdemokraterna, Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet beklagar att Stockholms sjukhem inte avser fortsätta driva Hornskrokens vård- och omsorgsboende, inklusive Pensionat Hornskroken. Boendet har fungerat väl och varit uppskattat av de boende. Våra partier ser även positivt på att kommande entreprenadupphandling görs reserverat för idéburna organisationer.

Vi noterar dock i ärendet att Stockholms sjukhem lämnar den 31 januari 2024 och att ny aktör troligtvis inte kommer finnas på plats i anslutning till detta. Vi menar att det behövs en tydlig plan för övergångsperioden som säkerställer att de boende inte hamnar i kläm. Genom att göra en reserverad upphandling kommer antalet anbud att bli färre. Därför riskerar man att hamna i en position där de boende, deras anhöriga och personalen får leva i ovisshet under en längre tidsperiod. Därför uppmanar vi styret att presentera en tydlig plan för övergången från Stockholms sjukhem och en eventuell ny aktör. Allt annat vore respektlöst mot såväl äldre som personal och anhöriga.